

Anthropological Journal on European Cultures 1990. 1.

Új folyóiratot bocsátott útjára a Walesben működő Hagyományos és Regionális Kultúrák Európai Központja (European Centre for Traditional and Regional Cultures; ECTARC), valamint a frankfurti Kultúranropológiai és Európai Etnológiai Intézet. Az első szám még Walesben jelent meg, de a továbbiakat – anyagi gondok miatt – már Frankfurtban fogják kiadni. A lapot három szerkesztő jegyzi: Christian Giordano (Fribourg Etnológiai Szeminárium), Ina-Maria Greverus (Frankfurt) és Franz-Josef Stummann, a walesi központ igazgatója. Ez az intézet egyébként 1988-ban alakult, s szorosan együttműködik a strassbourgi székhelyű Európai Régiók Szövetségével.

Az első szám két programadó írást és öt olyan tanulmányt közöl, melyek egy-egy országban, illetve nagyobb régióban az antropológiai kutatások főbb vonásait villantják fel. Ez utóbbiak között a brit és a lengyel antropológiai hagyományról, a skandináviai kulturális kutatások mai irányairól, a mediterrán vidék antropológiájának kérdéseiről, valamint a komplex, modern társadalmat vizsgáló olasz kutatók elképzeléseiről olvashatunk. A lap célkitűzését az első szám alcíme: *Anthropologizing Europe* jelöli meg. A bevezetőben Franz-Josef Stummann úgy véli, hogy az európai integráció folyamata újszerű kutatási feladatokat állít előtérbe, s az új folyóirat ezek fóruma kíván lenni. A szerző két kutatási irányt vet föl. Elsőként az egyesülési folyamat problémáinak vizsgálatát. Ilyenek például a periférikus területek, a regionális fejlődés, az etnikai feszültségek, a kisebbségek, a nem európai országokból érkezett bevándorlók megoldandó kérdései. Másrészt az új helyzetben megnövekszik a különféle kulturális hatások, eltérő kultúrájú csoportok együttműködésének lehetősége, a „határok nélküli Európa” kulturális integrálódása, ami az európai kultúrák antropológiájának fontos kutatási területe. Pozitív példaként egy újonnan alakuló lyoni múzeumot említ, amely Franciaország és a bevándorlók viszonyára fog koncentrálni, kidomborítva a különböző csoportok kulturális cseréjének hatását a francia identitásban. (Innen származik a múzeum neve: A Csere Múzeuma.) A szerző szavai – de többé-kevésbé a további tanulmányok is – azt sugallják, hogy az antropológiai szemlélet az általános folyamatok és a valóságos élethelyzetek partikularitásai közötti kapcsolatok, egybefonódások értelmezését jelenti. Más szavakkal: a helyi kultúrák, nyelvek, identitások és a nagy (kontinentális szinten érvényesülő) társadalmi-kulturális változások viszonyának egységes, de egyben kritikai szemléletét.

Szintén az empirikus és a kritikai jelleg fontosságát hangsúlyozza Ina-Maria Greverus, aki tudományelméleti szempontból fejti ki a folyóirat által képviselni kívánt „antropológiai horizont” lényegét. Szemléletét a hermeneutikai, illetve a fenomenológiai tudományelmélet alapján nyugvó kutatások értelmező-interpretációs irányzata határozza meg. A szerző az antropológiát a finom (kulturális-társadalmi) különbségeket elemző társadalomtudománynak tekinti, s behatóan elemzi e sajátos – tudományközi – látásmód olyan kulcsfogalmait, mint a tapasztalat, a kifejezés, a praxis, az életvilág, a mindennapi élet és az értelmezés. Ezt követően összegzi az általa vallott antropológiai irányzat jellemzőit. A legfontosabb a „megértő-értelmező horizont”, amely mindig a másság megértését jelenti. Ehhez társul a történeti, az összehasonlító, a kritikai relativista, a gyakorlatorientált és a holisztikus-ökológiai szemlélet, amelyek együttesen szolgálhatják az európai kultúrák „helyzeti energiáinak” megértését, de akár e kultúrák mai életét, helyzetét befolyásoló korlátok elemzését is. Mindennek a kilencvenes években növekvő jelentősége van, amikor az európai egyesülési folyamat túlterjed a kontinens nyugati felén, s az emberek tanújelét adják azon képességüknek, hogy túllépjenek valós vagy átvitt értelemben fölfogott – például kulturális – határokon.

Úgy véljük, hogy a folyóirat által felvázolt elméleti keret, a széles európai perspektíva a kisebbségi és az etnikai viszonyok értelmezésének egyik lehetséges, biztató lehetőségét villantja föl.

